

W I E L K I
FRANCISZEK
S W I E T Y
W MALVCKOSCI SWOIEY,
Ná Kazaniu

Przy Obecności
NAIASNIEYSZEGO
MICHAŁA
Nowo Koronowanego Pána
y Monárchy Polskiego.

Podczas
WALNEGO SETMY CORONATIONIS
w Kráowskim Kościele Fránciškáńskim
AUDITOROWI.

Przez
W. X. WALERYANA GVTOWSKIEGO FRANCISZ-
KANA, Náuk wyzwolonych y Pisma Świętego Doktora, ná ten
czas Prowincyey Polskiej Generálskiego Kommissarza
REPRESENTOWANY
Roku Páńskiego 1669. Dnia 4. Páździerniká.

W KRAKOWIE. Działdźicow Zrzysztofa Schedla J. K. M. Typ.

Ná Stárożytny Kleynot Ich MMściow
PP. WARSZYCKICH

Co działem z Niebá wzięli Cni Abdancykowie,
To wszystko sami mają WARSZYCCY SKARBKOWIE.
Bogu, Oycyznie, służyć, także Kościołowi,
W tym ciele dać potrzeba dąk ich Abdankowi,
Cnota, Nauka, Męstwem, Dom swoy zaskarbieli,
Y wpożny wiek da Pan Bóg tym będą slynęli,
Tegoć ja szczerze życzę aby Stworca świata,
W nieustępcy Sławie przeciągał ich lata.

JASNIE WIELMOŻNE MV
Amnie wielce Mościwemu Panu,
IEGO MOSCI PANU,
P. STANISŁAWOWI
Z WARSZYC,
WARSZYCKIEMV,
KASZTELLANOWI
KRAKOWSKIEMV,
Panu y Dobrodzieiowi memu Miłościwemu.
Zdrowia y Błogosławieństwa Bożiego.

V Silna niektórych Dobrodzieiow Zakōnych
nachylony instancya, którzy z osobliwego Nabożeń-
stwa swiego ku FRANCISZKOWI Świątemu, nie-
tylko obecny wchem słuchać tego Słowa Bożego, y przez
to przysłużyć mu się chcieli, ale nawet pobożne oko swoje
Chrześcijańskie napić, przeglądając się częstokroć w przedziwny do-
skonalsci jego żarliwą żądzą pragną, rad nierad determinować się y na-
myślić musiałem, lubo podobno non sine periculo propriae existima-
tionis z tą lichą pracą moją Vniwersalney całego świata Polskiego pod-
dać się cenzurze. Wiec że mi dobrze wiadoma W. I. W. Dobrodzieia con-
naturalna prawnie że tak rzekę propensia, ku temu także Wielkiemu Pa-
tryarsze y całemu Zakonowi jego, choćby abowiem tylko mnie si memu
próbować tego przyszło, tedybym per sufficientissimam Inductionem
bardzo łatwo dowiedzieć tego podał się, że między osobliwymi Dobrodzie-
iami y Szegulnemi Patronami Braci Mniejszych Franciszka S. W. M. P.
112 1 Ja.

W. Iáśnie Wielmożny Dobrodziey pobożnym amuliusz duchem, tak to iá poślanianiu wśelakim, y w partykularnym affekcie, iáko też y w obfitych ku nim dobroczynności swoiey demaſtracyách, iáko pierwſzy Senator przodkuieſzy wprzedać ſie nie daſz. Symbolizował ſobie kiedyś Aloisius Cardinalis Eſtenſis, iáko piſe Petraſancta in Symbolis, znakomita ſzczodroblność ſwoie pogoſnie weſt, w Słońcem, takowemu przydańſzy Epigraphe, Non exoratus exorior, Wſchodze iáſno y ſwiecie, lubo o to proſzony nieieſtem: T w ten też náwet ſpoſób diffunduntur częſtokroć plena Chriſtiana pietatis viſcera W. M. W. M. Pána ná w bogich Zakonnikow, áo ſobliwie Synow Fránciſka S. że y onychże ſamych zebrackie antycypuiac inſtancye, ſam przez ſie wchodząc w ákty miłoiſierne, ſam z ſwoiey dobrej wali W. M. W. M. Pan chętnie obſyłać ich iá mużnámi, ſam non exoratus ná ſubleuament ich poprzyſiezonego Pánu Bogu wboſtwa w pobożney ſzczodroblności ſwoiey exoriri umieſz. Stáſna tedy rzecz zdać mi ſie, á że bym z tym iákim takim miákiego dowcipu mego płodem ad honorem S. Oycá meiego in lucem wyſedſzy, nie komu inſemu, imieniem cáley Prowincye moiey iáko niegodny pod ten czas Przełożony, tylko ſamemu W. I. W. Dobrodzieiowi pro debita gratitudinis praſentował go y oſiárował teſſera. A ieſliby ſie to komu Paradoxum zdało że Wielkiego w maluckości Fránciſka S. W. M. W. M. Pánu oddać, niechayże ſpojrzy w Piſmie ná miluckiego Páſtuſke naymłodſzego między wſyſtkimi rodzoſemi Dawida, Adhuc reliquus eſt paruulus & paſcit oues, 1. Reg. cap: 16. á przeciwie kiedy przyſzło máſcić go ná Kroleſtvo Izráelſkie Sámuelowi podług roſkazu Boſkiego, tak reka Páńſka záraz náſtáwila maluckości iego że Prorok S. ſiedząc doſiádz nie mógł głowięgo ále powſtáć mutiat, Surge vng eum mori Text S. á ná te ſłowi Grzegorz ſ. piſe tik: Quid eſt surge & vnge eum, an tantus erat paruulus vt ſedendo tangi non poſſet? Sedendo quippe tangere alta non poſſumus; magna virtus, magna celiſtudo humilium, ſi ad eorum ſumma nec Prophetæ pertingant. S. Greg. ſupra hunc locum ſcript: Niechay, iáko że wważy ſobie z dowcipnemi Mátemátykami Geometryczną doſkonale okragła figure, która ná inſe wſyſtkie naywiekſza bedac, według owego axymá. Figura ſphærica quoad interiorem cavitatem eſt omnium maxima, á przeciwie kiedy iey przyiádie ad loci occupationem, tak ſzczupley ieſt maluckości, że non tangit niſi in puncto. Niechay

Niechay w oſtátku ſobie uczyni koždy takowy reflexya ná wſyſkoſciá ſwey Przechacney Familiey W. M. M. Pána y Dobrodzieiá do ktorey Bogconiunctionem Sereniſſimi Sanguinis Corybutachi przyiáć z táſki ſwoiey raczyt; niechay przeczyta ſobie y ono wſyſkiego Konceptu votum do Seymu Electionis ſluzace W. M. W. M. Pána, ktorego mnie ſie nieco in quodam manuſcripto curréter doyrzeć, y z wielkiego dowcipu, z wielkiego rozſadku, z wielkiey ku Oyczyźnie zyczliwoſci w nim expymowaney wraczeć doſtáło; niechay ieſzcze wezmie przedſie y wſyſkoſciá ná pierwſzey Senatorſkiey godności, ktoryſ W. M. W. M. Pána ko bonus Patriæ Ciuis, nie factioſis promotionibus, ále proprijs Meritis ſuis w tey Oyczyźnie doſciágná, á przeciwie tá wſytká wielkoſć y wſyſkoſć W. M. W. M. Pána w tak niſk w ten czas ſtádać ſie máludžoſć potráfia, że kiedy przyiádie namnie ſego do ſiebie przychodzacego Káptána excipere, tantum abeſt zebys W. M. W. M. Pan miał profundas od niego inclinationes appetere debita reuerentia gratia, że raczy kiedy ie baczyſ alterować wiec o to y mieſać ſie zwykleſ. W tym tedy wſytkim com námienil w záiemná wielkoſci z máluckościá zgođe rozważyuſy, á cáte przy tym ſobie przeczytańſy Kazanie, zaden rozumiem nie przyzna his terminis contradictionem, że wielkiego w maluckości czynie, y takiego W. M. W. M. Pána deſero Fránciſka ſwietego. Máam ze to że ten duchowny praſent, ktorego ſamá mi ieſt Zakonná moia zyczliwość powodem W. M. Iáśnie Wielmożny Dobrodziey ſerenodemnie ſupercilio przyiáć raczyſ, y tak ominuie ſam ſobie, że tego Stárożytnego Kleynotowcey A B D A N K W. M. W. M. Pána záſłoniwſy ſie patrocinio, eó ſecurius ab inuido Zoilorum morſu abdankowany zoſtáne; á doſwiádeczona w tak wielu rázách táſke W. M. M. Pána y ſobie y Zakonowi moiemu in gradu intensiori pozyskam, w ktorey záwſe korzyſtuiać coraz to báreżiey tulić ſie do niey y gárnać z Bráćia moia prágne. Dan w Konwencie Krákonſkim w ſwietego Fránciſka podczas Przełożeńſkiey wizyty dnia 17. Márcá. Roku Pańſkiego 1670.

W. Iáśnie Wielmożnego Dobrodzieiá,

Unięzony Sluga y Bogomolceá vprzeymy /
X. Wáleryan Gutowski Fránciſzkan, Kommiſſarz
Generalſki Prowincye Polſkiey.

Imprimatur.

HYACINTHVS LIBERIVS I. V. D.
Præpositus SS. Corporis
Christi, Librorum Censor.

KAZANIE

Reuelasti ea paruulis. Obiąwiłeś te rzeczy ma-
lucim. są słowa wyiete z przeczytanej E-
wangeliey s. reiestrowane v Matheusza s.
w Rozdziale iedenastym. Matth. cap.
ii.

Mátko nayspokornieysza Bogá Wcielonego
Dy Franciszka wystawic wielkim maluckiego

Nie tylko widze na ziemi / ale y
w samym Ciebie zaszcześciem promos-
cytą idzie / Diabojni Sluchacze. Jako
przy dworach Monarchow / Krolow
Ciarnieyszych / y innych moźnych Po-
tentatow doczesnych / czestokroć sie to
przytrafia / że ledwo podczas drugi potaje sie v dworu /
ledwo raz ieden albo dwa ukloni sie Panu / daymy to /
że przy nim choc na iedne na mniej zdarzy mu sie pra-
sentowac publice / aż zaraz ni z tego ni zowego wroscies
a kto inszy wiek swoy strawi na vslugach Pana / Oczys-
tey substancyey swojej nie vbogo nachyli nadstawias-
iac sie nad zamiar dla honoru Pánstiego / zdrowie stras-
ci / a niczego od Pana doczeć sie nie moze / y owsem
na pierwszych co raz wakansach nadzieie swoje wieśia-
iac / ostatniego w ten sposob życia swojego wakansu do-
goni: tak sie dzieie iako bącze y przy dworze samego
Nieśkonczonego Pana Krola Ciebie y ziemię / ledwo
co bowiem kiedyś wychylił sie na ten świat Jan Swie-
ty / ledwo co został w pisany w reiestr prawdziwych slug
Pánstich / przez vsprawiedliwiałac łaskę Boga w ży-
wocie

Luc. C. I.

S. Aug.

Matth. i. 4.

woście ięszce Młodziemstnem wzięta aś zaraz tak po-
stoczył wysoke/ ze w szupym lubo niemowiacym ciał-
teczku w pieluchach ięszce leżacego iuż zaraz wielkim
ogłasił wśystek Kościół Chrystusów/ Iste puer ma-
gnus coram Domino. Już to dziecie iest wielkie/ iuż
to dzieciatko nie maluckie/ choć ięszce y na białku
o swojej mocy czaiąc sie y papu wołać nie umie/ ale
dzieciatko in astate consistentia zostaiące/ dzieciatko
woczach Pánstkich dorosłe Puer magnus. Na co śnąc
reflektuiac sie Augustyn Świety mówi tak/ Parua mi-
rare, & ex ijs discas magna estimare/ Cudny sie prá-
wi co żywo/ iako w tych drobnych członkach dziecie-
cych/ cośtu Bogręta swioia Pánstka zostawił wielkie-
go. Opácznym zaśie sposobem Fránciszek Świety
kwitniaca zaraz młodość swioie na służbę Pána tego
Niebieskiego oddawşy; aż do ostatniego tchu życia swo-
iego szczerze na teży służbie przetrwawşy/ cokolwiek tyl-
ko mógł mieć to wśystko dla miłości Pána swioiego ro-
zdawşy/ piacią krzyżowych ran od niegoś samego miło-
śnie skaliczony zostawşy/ słowem mówiac wśystkiego
siebie samego dla Pána prawie wyniszczywşy/ postare-
mu oto przy dworze iego nie wrośł/ postaremu malucki
iako świadczy Ewangelia Świeta Reuelasti ea paru-
lis. Dat takowy skrypt na sie y zostawił go w Archi-
wium Kościoła swioiego milituiacego Wcielony Bogi
Qui ergo soluerit vnum de mandatis istis minimis
& dowerit sic homines, minimus vocabitur in regno
celorum. qui autem fecerit & docuerit hic magnus
vocabitur in regno celorum. Ktokolwiek sobie lek-
ce poważać naymiejşę prawo moie będzie/ y inşych w-
toś zaprawować zechce/ naymiejşy to będzie w Krole-
stwie Niebieskim/ ale ktokolwiek będzie takowy je-
pełnić ie sa m/ y drugich wzyć go będzie/ ten wroście w
Krolestwo Niebieskim. A iezeli kto na świecie iako O-
ciec Świety Fránciszek/ żarliwie zaśie przy prawie Bo-
żim stawał/ kiedy nie tylko praecepta/ ale y same Con-

ilia Evangelica były w takowej powadze y niego/ że ad-
amullim chciał wśystkie sam na sobie wypełnić/ go-
towym był przy każdym z nich garło swioie tożyć. Fran-
ciscus Evangelicum nec apicem vel vnicum transgre-
ditur nec iota, także świadectwo o nim Kościół Boży
wydał/ tak dalece/ iż czytając żywot iego dziwować sie
tylko trzeba/ iako ieden tak wloenny y skazitelny człowiek
mógł żarliwym y gorącym być miłośnikiem Pánstkim;
tegoż wżyt nietylko Bráciey swioiey własnych/ ale y
wśystkich inşych/ & fecit & docuit a postaremu nie-
Magna ale tylko parua. Reuelasti ea paruulis. Dá-
ie Medrzec w śelákim pozostáłym potomkom potrze-
bna admonicja taka Laudemus, parentes nostros, a
iako Ambroży Świety czyta Magna praedicemus de
parentibus nostris Chwalmy Rodziców naszych/ mieys-
my to na bázieniu áżebyśmy zaśie o nim opowiadali
rzeczy wielkie; Jia bym tedy z duşe rad o tym Świe-
tym Oycu moim cokolwiek wam wysokiego/ cokolwiek
wielkiego powiedział/ niegodny lubo potomek iego ię-
stem w tym iednak gotowbym był zmulować znayko-
chansęmi synami iego/ áżebym iako naywiecey mo-
wił o wielkości iego/ ale coż mam rzec/ kiedy go Ewán-
gelia sama nie zowie tylko maluckim Reuelasti ea par-
uulis. Już ty widze Oycze Świety y Pátryarcho moy-
iako żywo przy dworze Pána tego mieć szczęścia nie be-
dziesz/ iako żywo nie wrościeś. Lubo tak przedni be-
dziesz Naturalista z ciebie że będziesz umiał swobodnie
harestować na powietrzu ptaseta á żeby trzepieczać sie
od radości kázania twego słucháły/ będziesz umiał nu-
rzać sie ryby po głębokościach morskich/ na brzegi
miáć z wabiáć/ á żeby strzele swioie na grzbietach
podnosić błogosławienstwo twioie bráły/ będziesz u-
miał towarzysko y z dżikimi zwierzetami/ y z niemies-
mi Elementami po bratersku rozmawiać/ náprzykład:
mówiac ogniovi Brácie ogniu nie pal mie/ kiedy wiece-
dla bolu oczu do reki moiey od Sisyfow aplikowany
będziesz

Eccles. 44.
S. Ambrosio.

In Officio
ss:
Stigmatum

bedzieś! ażebyć w tym był iakoś y był posłuszny/ postá-
remu z tym twoim Naturalizmem takim nie będzie
Albertus Magnus z ciebie. Lubo będzieś miał nie
acquisitam ale cále infusam od Duchá Swietego The-
ologiam, tak dálece że przy prostocie twoiej po naygle-
bszych conceptem twoim brodzić będzieś bezpiecznie
táiemnicách Boskich/ postáremu nie będzie Magnus
Gregorius z ciebie. Lubo osobna nápiśeś dla Bráci
twoich Regule y wostrosći iej pierwszemu onemu
Wielkiemu Pátryarsze y Zakonodawcy Bázilemu S.
Krokiem nie wstapiś/ postáremu nie będzie Magnus
Basilius z ciebie. Lubo będzieś sie wkręwał ná oso-
bne mieyscá iako Antoni Pustelnik Aegipski/ iako
Casianus bogomyślny Benediktyn. A że-
bys tym sposobniey schodził sie y iednoczył z Bogiem
twoim w duchu/ postáremu ciebie zwáć ani Antoni-
us Magnus ani Casianus Magnus, nie beda ale tylko
paruulus. Reuelasti ea paruulis. Máto ná tym com
wyrzekł/ ale przydźie do tego Swietemu Oycu moiemu
że sam Iezus Wkrz yżowany/ po trzykroć z Krucyfiká
mówić do niego/ yczynić go Uniuersálnym dozorca/ bu-
downiczym/ albo Architektem włásnego domu swoje-
go będzie/ Crucis vox hunc alloquitur, ter dicens tu
te prępara, vade Francisce repara domum meam
quæ labitur. Przydźie ieszcze y do tego Fráncískowi
Swietemu/ że go sobie Zbawiciel Chrystus Iezus, nie
wiem czy mam rzec za Sekretarza Wielkiego/ czyli ra-
czej za nayponusálsego konfidentá iákiegoś ná swiecie
przybierze/ y wmyślnie sam in persona z Nayswietfsz
Mátka swoia y z gestym Aniolow Swietych Orfsá-
kiem z gornego Niebá stapiwosy/ gościć w niego w ubo-
żuchnym domezku Porcyntuli będzie/ á żeby tam z
nim cos skrytego y táiemnego traktował/ á żeby go tam
wdarował cudownym onym y wielkim przywileiém
Zupelnego Odpustu ná wysstek swiat: Náostárcet
przydźie ieszcze y do tego/ że iako niegdý Thaboreiská
gorá

gorá z wzniami Pánstiem/ tak wysstka gorá Alwer-
nerstá roziasnteie z Fráncískiem/ kiedy Chrystus wkrzy-
żowany w postáci strzydlastego Serafiná/ w iáśnym ie-
dnym spusćiwosy sie do niego oblozku/ wczyni go pieczes-
tárzem swoim/ oddawsy mu zbawienne one piáci ran
swoich Przenaswietnych Pieczęci/ ktoremi zápieczeto-
wał každemu z nas Kredens Zbawienia Násego/ Si-
gnasti Domine seruum tuum Franciscum signis
redemptionis nostræ. Mówi Kóściół Swiety: Co-
żywoby rzekło że też i w ten czas przynámmiey z Frán-
císká zonego że tak rzekie Minimum quod non, stánie
sie Philozofskie iakies Maximum quod sic, áś po-
stáremu ani w ten czas Fráncísket Swiety nie wroście/
insego potym wysstkim niedozeká sie w Kóściele
Boskim tytułu tylko tego że paruulus, Reuelasti ea par-
uulis. Czyli to Kóściół Boski tak stápy iest w odwróziá-
czaniu krwawych prac y wiernych záslug iego/ że pod
tak drobna postáwka w oczách go náśnych stáwia: Czy
nam przedziwnych cnot iego y Anielstiey práwie do-
stónalosci niechce wysstkiey dla iej wielkosci wdác/
ale zmaluckiey czastki iedney dochodzić iej káże: Czyli
w tey mierze wmyślnie glibokiey Fráncíská s. vgrádzá
pokorze/ że nam powiedzieć o nim nie wielkie^o niechce:
Nie tak tá rzeká ná teraznieyszym kázaniu moim/ y ow-
sem zálastá Duchá s. pokazáć to zechce/ że ty samym wy-
ráśnie dáte znáć Kóściół Boży/ isz Fráncísket s. tak w
tym milituiacym iako y w onym tryumfuiacym dworze
Naywyssego Pána/ dosć wrost wysoko kiedy doszedł do
tytułu/ doszedł do Kondycyey Maluckich. To cokolwiek
sie powie/ niech będzie náprzód tu czci y tu chwale má-
luclich Kochaiacego Boga y tego Wielkie^o w Kóściele
Bozym Pátryarchy/ á potym nam ná pożytek duszny.

Reuelasti ea paruulis. Wysoki to był záwse y powás-
bny Tytuł/ nákomitá przed Pánem Bogiem deno-
minatia Maluckich N. N. dochodze tego z tad/ że iá-
ko w stárym tak y w nowym Testamencie/ kiedy tego

na wysokości Bog w sádział wrzedy albo wiać co naya
 przednieysze Kochanym slugom swoim konferował go
 dności takowy im zaraz przy tym instynkt do serca po
 dawał/ a żeby sie żadna miara inzego byli nie chwyta
 li tytułu inakżego nie żązywáli przezwiśta/ tylko prze
 zwiśta Maluckich. Zawolał sobie kiedyś Wseche
 mocny Stworca Moyzesa y nie prostym iakim go
 cem ale wálnym y wielkim go posłem swoim czyni do
Exod. 3. 3. **Garóna** Veni & mittam te ad Pharaonem Daie
 mu oraz y Wielka bulawe Hetmánska/ a żeby był he
 tmánil Kochanemu ludowy iego Izraelstiemu z Egi
 pskiej wwozdzac go niewoli/ Vt educas populum meū
 filios Israel de Agypto, aż zaraz Moyzesz bierze sie
 do tytułu Maluckiego. Quis sum ego vt vadam ad
 Pharaonem, & educam filios Israel de Agypto? I
 coż mi to moy Boże czynisz naleypszego/ żejnnie nie do
 wia y iakale iednego/ wiedzac to bázro dobrze co we
 mnie sie wleis/ wiedzac że impeditioris & tardioris
 linguae sum, z góla nieżemność moie y wysyſtke nie
 sposobność znáiac/ ná ták wysoko ordynuięs funkcie.
Rup. lib. 1. Quis sum ego? Gloriola virtus humilitas locuta est in
in cap. 25. **Moyse** ták to miejsce rozumie Rupertus/ że te słowa
Exod. do P. B. nie sam Moyzesz ale chwalebna maluckosć iego
 go/ niſkie wpoſtorzenie iego przez niego mowilo. Ná
Lib. 2. An- piſał to o Moyzeſu Iosephus in Antiquitatibus, że iego
nigu: Cap. 9. ſeże dzieckiem bedac/ wſiety był za ſyná przysposobio
 nego od Corti Garonowey/ y kiedy czasu iednego sam
 Krol Garao wſiawſzy go ſobie ná reco/ y piastuiac dzie
 cko ono/ ná vcieche korone z Krolewſkiej głowy ſwoiey
 zdiawſzy ná głowke iego ia wlozyl/ poſtrzegſzy tego za
 raż ia ſobie z ſarpnal z głowy/ y o ſiemię vderzyl y iego
 ſeże ná to wſyſznawſzy ſie iakos z Krolewſkich reku
 noſkami ſwoimi korone one z deptał/ nie inzego ia ro
 zumiem tym ſwoim aktem takowym nie prognostyku
 iac/ tylko to że w niewinności ſwoiey zaraz/ lubo w ták
 wielkim ſzeſciu badac przyspaſabiać ſie do tego ſwo
 go tytu

go tytułu Maluckiego zamyslał/ Ciemniey wysoko
 była tákże niegdy reka Boſka wynioſła Abrahama
 Patriarche Swietego/ kiedy dom iego/ ſamilia iego po
 rożnych wielu roznieſia národach. Patrem multarū
 gentium constitui te, potomków iego ná Krolewſkie
 powſadzala Máteſtaty. Reges ex te egredientur
 plemie iego iako geſte ná Niebie gwiazdy multiplyko
 wala/ Multiplicabo semen tuum ſicut ſtellas cæli,
 aſi poſtáremu on ták drobnego y maluckiego dobrat ſo
 bie tytułu/ iako ieſt drobny popiół albo miakki piáſek kto
 rego z mieyſcá ná mieyſce rożnoſci/ lubo po ſamym po
 wietrzu roſſypowác lada wiatreczek zdoła. Loquar ad
 Dominum meum cum ſim pulvis ac cinis, ſwiadczy *Gen. 1. 18.*
 Piſmo S. A ná te ſłowa Grzegoſ S. piſe ták Aper
 te cernimus in quo loco te poſuerat, qui puluerem
 ſe ac cinerem etiam cum loqueretur cum Deo aſti
 mabat znák tego mamy bázro dobry/ wiákiey aſti
 matuię byl v ſiebie Abraham/ gdy z Bogiem ſwoim
 zá towáryſz pouſale roſpráwuiac/ iednym lichym y po
 dłym tytułuie ſie popiołem. Czyni ſolemnym Bog in
 ternuciufem Jeremiaſá Proroká/ wyſytáiac go z ra
 mienia ſwoiego z pewnemi Awizámi ſwoimi do I
 zraela/ aſi on zaraz do tytułu maluckiego Domine ecce
 nescio loqui quia puer ego ſum. Záciaga Saulá *Ierem. 1. 1.*
 ná gubernácyę y rzady Krolewſkie czyni go pomázá
 cem ſwoim przez Samuela Proroká/ aſi y ten do tytułu
 maluckiego/ Nunquid non filius Iemini ego ſum
 de minima tribu Israel, & cognatio meo nouiſſima
 inter omnes familias? Stánowi Salomóná Archi
 tektem Przybytku ſwoiego/ a oprocz tego káże mu bydz
 ſucceſſorem ná Thronie Krolewſkim po Dycu iego
 Dawidſie/ aſi y ten nie inſym tylko maluckim záſezy
 ca ſie názwíſtię/ Tu regnare feciſti ſeruum tuum pro
 3. Reg. 1. 3
 David patre meo, ego autem ſum puer paruulus. Od
 biera tákże gwałtem práwie że ták rzekł Bog iuż w
 nowym Teſtámentie ánimuſowátęgo Szawlá z vſlu
 gi zaru

gi szartowskiej / y bierze go za iednego przedniey kiego
dworzanina swoięgo / daie mu Officium Apostolskie /
as ow nadety y niedostępnym Szawet / zaraz sie turczy y
drobnieie przed Bogiem / zaraz sie tytułue małuckim.
1. Cor. 15. Ego autem sum minimus Apostolorum y co przed
tym zwał sie Saulus, potym sie nazwał Paulus, to iest
modicus według interpretacyiey Augustyna Swięte
go / Cum vocatus esset a celo mutavit sibi nomen, &
S. Aug. Ser dixit se Paulum, quia Paulus modicus est & nos tole-
93. de Di mus sic loqui videbo te post paulum scilicet post
uersis. modicum, słowa Augustyna S. Kiedy prawi zacię-
gniony z Nieba Paweł S. do dworu Pana Claywy
fe^o został / odmienił zaraz / przezwiſto y z Szawet czynił
sie Pawłem / dla tego że Paweł tłumaczy sie Małucki.
Wysoki dość był wrząd przed Bogiem / y onęgo w dzie-
cinſtwie zaraz wielkiego Jona S. kiedy go sobie wpo-
bat sam Chrystus za własnego Krześnego Oycę swoię-
go / aż on tak niſta małuckość sam do siebie przyznaie
że reka ona ktora samey siegala lezulo wey Głowy
rzemyczka iednego vnoę ięgo Przenaſwietſzych siegala
Luc. 1. 3. nie śmie Non sum dignus soluere corrigiam calce-
amentorum eius. Ale minawſy wſyſtkich inſych
wysokich Officjalistow y przednikow Boſkich / kto-
rychby na to mięſce wiecey przytozyć ſie mogio / sama
iedyna MATKA BOSKA, kiedy przyſla do godności y ho-
noru takiego / nad ktory nie tylko ona sama ale y za-
dne inſe rozumne ſtworzenie iuż mieć wielkiego nie-
może / do godności mowie Macierzyństwa Boſkiego /
Luc. 1. 1. iakiſ sobie tytuł w ſieła / ieżeli nie ow tytuł małucki
Ecce Ancilla Domini O to m ia licha iedna y podla
ſluzebnica Pańska. O Boże! ieżeli ſwieci oni niegdy
Oycowie / Patriarchowie y Prorocy inter alias cir-
cumſtantias zaſluzyli byli przed Bogiem accelerati-
onem Incarnationis podlug zgodney nauki Theolo-
gow / zaſluzyli byli z bliżenie czasu do Wcielania ſie
Słowa Przedwiecznego / doczyta ſie tego kto chce y w
Pismie

w piſmnie y Daniela Proroka: Coż rozumiecie iako Prze-
czysta Panna daleko bardziey accelerowala tym ma-
lucim ſwoim tytułem przedſiwna Taie mnice Wcielę-
nia Syna Boſkiego: Kiedy w tymże zaraz punkcie / iak
ſtoto tylko ten ſwoy tytuł wymieniła Archanielowi
Gabrielowi Ecce ancilla Domini, zaraz mowie Duch
S. na te ſłowa tanquam ad vltimam diſpoſitionem
prauiam, vformował z Przeczysteę krowie ię Pamię-
ſkiey Przenaſwietſze Ciało Chrystuſowe w Niepo-
kalanym żywocie ię / w iednymże inſtancie doſtionalo
ſorganizował / ożywił / y z wtora Oſoba Troyce Przena-
ſwietſzey hypostatice zlażył / Cum primum audiuit
Filius Dei humillima illa verba Marię dicentis, Ecce
ancilla Domini fiat mihi ſecundum verbum tuum,
ſtatim carnem aſſumpſit ex ea mowi Bernard S. tak
trzyma y Bazyl S. Venerabilis Beda / Athanaſius
S. y inſi communiter Doktorowie ſwieci. Tak to
rzecz miła była Panu Bogu / kiedy Panna Niepokala-
na ten ſobie tytuł w ſieła / je nie tylko z niewolila ſwia-
tu przeſen Iedynakę Boſkiego / iako mowi Thomaf
a Villanova ten tytuł tłumaczyć / Grandi miſterio, al-
tiſſimoq; Deitatis inſtinctu conceptura Deum, ſui
meminit ancillatus, vt orientem a ſe Filium mundi
obſequio manciparet, ale nad to zaſluzyla w ten czas
Panna Przenaſwietſza / kiedy ten tytuł ſobie przypisa-
ła / aniżeli wſyſcy ſwieci tak Aniolowie iako y ludſie
przez wſyſtkie ſwiecie vczynili / y bogomyſlne Bona-
templacye ſwoie / Colligi poteſt Virginem Beata in
Conceptionis Filij Dei conſenſu plus meruiſſe, quam
omnes Creaturas tam Angelos quam homines in
cunctis actibus, motibus & cogitationibus ſuis, nau-
ta Bernardyna S. zaſluzyla w ten czas ſobie (mowi da-
ley tenże) Dominium & primatum totius orbis,
Prymaſtuo ſwiata wſyſtkiego / plenitudinem om-
nium virtutum, ſupeinoſe wſyſtkich cnót ſwiatey /
Maternitatem Filij Dei, zaſluzyla tym tytułem nie tyl-
ko de-

S. Baſil.
hom: 27. de
hum. Chriſt
gen.
Beda Ser. 3.
de B. Virg.
S. Atha. O-
rat. de
Deipara
D. Thomas
a Villanou.
Ser. m. 1. de
Annunc.
S. Ger. tom.
1. Con.
61. art. 1.
c. 12.

Po de congruo. Ale niektórzy Theologowie trzymają
 etiam de condigno. Matierzynstwo Syna Bożego. O
 wysoki nader przy swojej małuckości tytuł. Quae est
 ista tam sublimis humilitas, quae cedere non nouit
 honoribus, & insolēscere gloria nescit, Mater Dei
 eligitur, & ancillam se nominat? tak sie cudnie Ber-
 nard S. tytułowi temu. Co to wzdry za potęga / co za
 małucosc tak wysoka / że y najwielkšym nie wnie wsta-
 pić godnościom / kiedy Przeczysta Panna obrana be-
 dac za własna Rodzicielka Boga samego / iednym sie
 służebniczym albo Tiewolniczym tytułue nazwiskiem.
 Potym tedy samym znać / że y Franciszek S. nie prosta
 służba służył na tym dworze / Militariacym P. Naywysso-
 go ale czynsis musiał bydz wysokim / kiedy ten tytuł tak
 wysoki / tak miły y ulubiony Bogu / tytuł mowie Ma-
 luckiego / najwielkšym. Kochankom Bostim y samcy
 własney Rodzicielce iego przysposobione / przypisue
 mu dnia dšisieyszego Kościol Bostki Reuelastrea par-
 uulis. Legitimował te moie illacya y sam nawet O-
 cieć S. Franciszek teſze za żywota swiego / kiedy cza-
 su iednego / iako opisuie Pter Ieremias Vtinenſian libro
 aureo Conformitatum, kážc w Dłacezicy nieiaki-
 go Biskupa Teranenſkiego / y wielki bardo pożytek w
 duſach czyniac / tak był zniwolit sobie przez to affek-
 Biskupa samego / że po kážaniu Franciszka. Swietego
 przy wielkim gminie zgromadzonego ludu rzekł o nim
 do wſyſtkich te słowa wyraźnie y głoſno: Wiercieſz
 mi iako własnemu Paſterzowi waſſemu mile owiecz-
 moie / że między inſſemi rozlicznymi dobrodzieystwy
 Bostkami ktore ma káždy z was / oſobliwym ſpoſobem
 powinniſcie tu wſyſcy wielbić Boga / y dziekowac
 Swietemu iego Maieſtätowi za to / że wam tu tego po-
 dlego iakięgoſ y lichęgo cłowieka / na opowiedanie pra-
 wodſiwey potęty swietey zeſtał / ktory widze tak ſze-
 rze y tak jarliwie wſluguie duſom waſzym / nie omylna
 wſkazuie wam drogę do Nieba. Kiedy Franciszek S.

wſyſcy z wſt Paſterſkich / on tytuł wbożiego / rozgłębzo-
 nego / Małuckiego cłowieka / padnie zaraz do nog iego
 y rzecze / In veritate dico vobis Domine Episcopo,
 nullus homo unquam fecit mihi tantum honorem
 in hoc ſaculo, quantum feciſtis mihi vos hodie &c.
 Naprawde powiadam wam naymiſzy Paſterzu / iż te-
 ſze nigdy na ſwiećcie iakom żyw wielkſego od nikogo
 honori y wczciwoſci nie mialem / iako mie od was dnia
 dšisieyszego potyka / kiedyſcie mi ten tak ſmaczny y przy-
 jemny tytuł / ten tytuł woczach Paſtych nie ledaiaki
 podlego / albo małuckiego cłowieka przypisali. Lecz
 nie bawiac ſie na tytule weyrzyny ſzerze w iſtota
 rzecz ſame: Stan albo kondycya małuckich / to ieſt w
 zgardzonych / pokornych / barto wſyſtko pro terminis ſi-
 nonimis biora / albo za iedno ſobie maia tłumacz mieya
 ſca tego / ieſt takowey praeminenciei / takiey powagi
 przed Bogiem / że przed wſyſtkimi inſſemi ſtanami
 na ſwiećcie / przed wſyſtkim ſtworzeniem / naypierwey
 ſobie ulubia / wpedobala / y przed wieki naypierwey
 poſtanowila Troycę Przenaſwietſzą ſtan y kondycya
 małuckich / Wywiode wam ſie z tego Theologicznym
 Dyſkurſem takowym. Trzy nieiatie porzadki wſyſta-
 tich Theologow ſkoły w providenciei Bostiey nazna-
 cza / Ordinem naturae, ordinem gratiae, & ordinem
 vnionis hypostatice, a ten oſtatni naypierwey był mie-
 dzy wſyſtkimi ſtworzonymi rzeczami przed wieki od
 Boga determinowany / rzeka ile moze rzetelnicy: kiedy
 Bog Wſzechmogacy przed wieki iako na iednym ſubtel-
 nym rabku / na nieſkonczonym rozumie ſwoim Bostim
 omnes creaturas poſſibiles, wſyſtkie ſtworzone rzeczy
 ſobie ideowal / naypierwey decret przenaſwieſza wola
 iego Bostka czynila ad extra, a żeby była Wtóra Oſo-
 ba Troycę Przenaſwietſzey z ludzka ſie z iednoczyla na-
 tura / primum Dei decretum ad extra fuit de vnione
 hypostatice, mowicie zgodnie wſyſcy Theologowie
 muſiala tedy w tymże ſaraz inſtansie wieczności de-

Patr. Te-
 rem. Buchio
 Vtin lib. 1.
 Conſo. fruct
 12. pag. 175.

terminowana bydy y Przenaswiatła Panną/ iako przy-
stał Matka Syna Boskiego/ gdyz determinato effectu,
determinari debet & causa effectus, y relatiua sunt.
simul natura, sama tego wzy tak Filozofia; toć w tym-
że zaraz także instancie iarzeka/ był determinowany.
stan y kondycya małuckich/ ponieważ w tym a nie in-
szym stanie y przyscie Syna Boskiego na świat/ y real-
na existencia Matki iego bydy miała. O znacności
nigdy niewypowiedziana tego stanu małuckich! pier-
wey niż dekret nieskonzoney woli Boskiej stanął na
stworzenie wszystkiego tego świata/ pierwey niżli Bog
to słońce do onowey vsługi/ ten miesiąc na nocna oz-
zdoba przeznaczył/ pierwey niżli to Niebo słęznemi
gwiazdami ubraćować postanowił/ te obfery ziemie ze
wszystkimi stworzyć żywiołami zamyslał: bo to wszy-
tko ad ordinem natura należy. Pierwey niż w kon-
systorzu Trojce Przenaswiatłej determinowano z gro-
madzenie Kollegium Apostolskiego/ fundacya Kościo-
ła wojniacego/ postanowienie y potwierdzenie wiary
przez Krew Apostolską/ instytucya Sakramentow SS.
infusionem habituum supernaturalium, wszystkie
nadprzyrodzone stroienasze duszne; bo to wszystko przy-
należy ad ordinem gratiae, iuz był przeznaczył Bog stan
y kondycya małuckich/ iako ten który należał ad ordi-
nem vnionis hypostaticae, przynależał do Wcielenia
Syna iego Jednorodzonego. Primum Dei decretum
ad extra fuit de vnione hypostatica. A dla tego kie-
dy ten dekret iuz wyszedł ex ordine intentionis, y prze-
niosł się ad ordinem executionis, kiedy iuz mowie de-
facto Synowi Boskiemu przychodzić na ten świat y
rodzić się przysło/ nie bierze na się tak doskonałego cia-
ła iakie dał Adamowi zaraz przy stworzeniu iego/ iakie
dał Ewie stworzywszy ją dla Adama w Raiu/ iakie dał
wszystkim nam przy uniwersalnym z martwych pow-
staniu na sadny dzień/ lubo teraz dzieckiem kto by naya-
mniejszy wmrze/ według świadectwa Pawła S.
Occur-

Occurremus omnes in virum perfectum, ale wsiok
sobie ciążęzko małuckie/ Inuenietis infantem pannis
inuolutum. Niemogło to bydy prawda iuxta commu-
nem naturae cursum, a żeby był Jezus Zbawiciel dosko-
nałym zaraz wrodził się mężem/ chyba miraculośe cudow-
nym sposobem; ale czy mało cudow inszych było przy
Wcieleniu się Słowa Przedwiecznego/ kiedy się Syn
wrodził bez Dycy/ kiedy wrodził się z Panny/ Paniens-
two iey przy Macierzyństwie oraz zostawioşy/ kiedy
się wrodził za sprawą samego Ducha S. miasto bolesci
z wielką macierzyńską pociechą/ mogła tedy bez wato-
pliwosci wystarczyć y na to tak wszechmocność Boska
a żeby był Najmilşy Jezus w doskonałym wrodził się
ciiele/ ale iego wola była wrodzić się małuckim. Inue-
nietis infantem nie kontentował się ieszze ta małucko-
ścią fizyczną/ ale oraz y z moralną z duchowną rodzi się
małuckością/ w iednym zlobie vbożuchnym między nie-
mami bydlety/ Inuenietis infantem positum in prae-
pio. A wiecie co w tym było? Przyszedł był Odku-
picieł świata nie tylko za Zbawiciela ale też y za Na-
stępcę na ten świat/ Magister vestervnus est Christus. *Matth. c. 23*
Vos vocatis me Magister & Domine, & benedicitis, *104 n: 12*
sum etenim. Intencya iego była nie infa tylko wzyć
świata wszystkiego w podobaney sobie małuckości/ za-
raz tedy przy wrodzeniu swoim z onego zlobka vbożuch-
nego/ iako z iedney Katedry/ nie językiem ale samą
istotną rzeczą chciał zacząć y zaczął te lekcya o ponizoney
małuckości. Tacebat ore iustruabat opere, & quod *Serm. 1. de*
postea docuit verbo, iam clamabat exemplo, mowi *Epiph: S. Ber.*
Bernard S. Z dziecinnych lat wyszedşy/ nie dopuścił
nigdy Chrystus/ a żeby była ona beatitudo, ktorey zaży-
wała dusza iego Przenaswiatła ab instanti Concep-
tionis/ kiedyżkolwiek mogła redundare in corpus zle-
wać się na Ciało iego/ on to sam miraculośe, sposobem
cudownym sprawował/ że nad granice dusze samey na-
mney rozwięś się iey nie dał. A ten cud nie dla czego
infe-

In tego tylko dla tego czynił iako wza Theologowie
 a żeby było naprzód cierpieliwe ciało iego było dla o-
 kupienia naszego/ bo gdy by było z lewało się na nie bło-
 gosławieństwo z dusze/ tedy by było nie cierpieć nie mo-
 glo/ a potem a żeby nam był przykładem swoim wśelas-
 ka wżgardzonosc/ poniżenie/ albo małuczkosc zaślako-
 wał/ te racye per expressum Doktor Anielst Thos
 Thom 3. masz S. napisał. Kiedy jużnawet gromadzić począł do
 par. 9. 45. siebie Apostolow Swietych/ oprócz tego/ że na ten wrzód
 art. 2. niewolał tylko samych małuczkich/ rybotowow/ prostas-
 czkow/ nie inzego przecie iednak nie chciał po nich/ tyl-
 ko żeby się byli w samey iego zaprawiali iedney mału-
 ckosci/ Discite a me quia mitis sum & humilis corde.
 Mat. 23. Uciecie się odemnie jemi cichy iest y pokornego serca/
 Na ktore słowa pisze Augustin S. mowitak/ że y swo-
 zenie swiata wśystkiego/ y wśystkie moc przyrodzo-
 nych przyczyn przechodzące euda/ y same nawet umar-
 lych wśrzeszenie/ za nie sobie nie miał Chrystus wzgle-
 dem samey małuczkosci/ Discite a me non mandum fa-
 bricare, non cuncta visibilia & invisibilia creare, non
 in ipso mundo mirabilia facere & mortuos suscitare,
 sed quoniam mitis sum & humilis corde. Naost-
 tek konczyć mając Pan zbawiciel Nasz dozesnego ży-
 cia swiego biegi/ mało mu się to zdalo że tak wżgardzo-
 nym/ y zelizwym/ miał umierać sposobem/ między dwi-
 ma na Krzyzylotrami/ na wiekśa iestże demonstracya
 małuczkosci swioley/ testament wczyniwszy z wzniami
 swoiemi przy ostatniey wietzerzy/ tak się podrobił y po-
 bezuplik/ że w namnieyszey partikulce iedney Sakramen-
 tu Przenaswietszego wśystko Ciało/ krew/ y dusze swioie
 głowiezenstwo y nieśkonczone Bostwo swioie/ cala
 Trojce Przenaswietsza per Concomitantiam, pod re-
 miż przymiotami Sakramentalnemi zostawit. Wy-
 buchwały były że tak rzekę oraz/ wśystkie w prawdzi-
 attribut y perfekcyje Bostie/ ktorych Bog z Kreatur-
 miżajywa w postanowieniu Sakramentu Przenas-
 wiego

tsego; pokazało się oczywiście cudowne nad nami mi-
 losierdzie Bostie/ kiedy przedziwnym sposobem obm-
 slił nam Chrystus obrot y posilek takowy/ w ktorym
 nam wykontersfektował nieustanna cudownych dzieł
 swoich pamiatke/ Memoriam fecit mirabilium suo-
 rum misericors & miserator Dominus escam dedit
 timenibus se; pokazała się dobroć Bostia/ kiedy przez
 pozywanie własnego Ciała swiego/ tak ściśle nas z so-
 ba samym chciał Chrystus z iednoczyć/ iak w całym ied-
 nym cieie sa wśystkie członki z własną swoia z iedno-
 zone głowa/ propterea semetipsum nobis immiscuit,
 & corpus suum in nos contemperavit, ut unum quid
 simus tanquam corpus capiti coaptatum. S. Ioan-
 nes Chrysosthomus. świadczy; pokazała się wśech-
 mocność Bostia/ bo iako wśystek ten świat z niego
 stworzony/ tak y on rozumem naszym niedosćigla trans-
 substanciacia/ chleba w Ciało/ y winą w Przena-
 swietsza Krew Chrystusowa/ ktora się dśicie przy k-
 dey straszney Ofierze Kapłanstwey/ zarówno Ambrozy
 Swiety terminem wśechmocnego miannierostazu Bo-
 stiego/ Calum non erat, mare non erat, terra
 non erat, sed audi dicentem Ipse dixit & facta sunt,
 ipse mandavit & creata sunt: non erat Corpus Chry-
 sti ante consecrationem, sed post consecrationem di-
 co tibi, quod iam Corpus est Christi, Ipse dixit & fa-
 ctum est, ipse mandavit & creatum est, te sa słowa
 tego; pokazała się y providencya/ albo opatrność Bo-
 sta/ troiaktie bowiem w nas znayduie się życie/ życie cie-
 sne/ życie duchowne przyrodzone/ y życie Wiebieście nado-
 przyrodzone/ życie cielesne mamy pospolite z wśelkimi
 żyjacymi stworzeniem/ a dla tego providował nam
 Bog pokarm y napoje cielesne/ życie duchownie przy-
 rodzone mamy w zglede rozumney dusze ciało nasze
 informuiacey/ a dla tego naznaczył Pan Bog za przy-
 rodzony pokarm Veritatis agnitionem doścignienie
 prawdy/ według onego pospolitego axioma Filozoficz-
 nego/

Psalm.

S. Ioan.
 Chris. Hom.
 67. ad pop.
 Antiochi

S. Ambrosi
 de sacram.
 Lib. 4. c. 6.

8. Petrus
Epistola 2da.

4. Ethico-
rum

Luca. 14.

Rom. 8.

Verb. 4. in
element. de
reliq. & ven
ss.

tego Omnes homines naturaliter seiredesiderant; 34
cie Ciebieście nadprzyrodzone mamy w glendem tak
ści Boskiej vsprawiedliwiającej dusze nasze/ przez któ-
ra stosuje nas sobie niejako cudowną reka Boska do
własnej swojej Boskiej natury/ per Christum maxi-
ma & pretiosa nobis Deus promissa donauit, ut per
hac efficiamini diuinae confortes naturae, świades-
ctwo Piotra Świętego/ a toż y dla tego opatrzyła nas
providencya Boska Ciebieściem także Nadprzyrodzo-
nym y Boskim cudownym pokarmem w Przenaświe-
śłym Sakramencie; znaczna ięszce jest w tym przedsi-
wonym posilku y magnificencia Boska/ bo iężeli dāro-
wizna ludzka/ pānsta na ten czas magnificencya pācho-
nie/ kiedy kto komu rzecz iaka wielka y znākomita dā-
ruie/ według nāwci Filosofa in Ethicis, iakoz daleko
wielka niema byds w tym magnificencia Boska/ kiedy
nam siebie samego y z soba oraz wszystko dārowat w Sa-
kramencie Nāświetszym. Ecce parata sunt omnia.
mowi Ewāngelista Pānsta/ a wyrażniew Paweł Święty
quomodo non omnia cum illo nobis donauit/ wosta-
tku y sprāwiedliwość Boska wydaie się iāśnie w tey Lu-
charystey Przenaświeśey/ bo iako pięć rzeczy znaydo-
wało się przy ruinie nāsey/ znaydował się głowiek/ nē-
wiāsta/ zły Anioł/ drzewo/ y z kostowany owoc/ tak też
pięć rzeczy znaydowały się w repāracyy y odkupieniu
nāszym/ to jest sam Chrystus/ Przenaświeśca Marya,
Gābryel Święty Archāniol/ drzewo Krzyża Świętego
go/ y ten Ciebieści pokarm żywot nam wieczny dāający/
Dedit se Christus nobis in pabulum, ut quia per ci-
bum homo corruerat, per cibum releuaretur ad vi-
tam, słowa Urbānā Gwātego; Moim iednā z dāniem
nāznāczniew się jest w tey tāiemnicy cudowney nieston-
czony Madrosć Boskiej dzieło/ a toż tey miary/ że to
w tym nā przod ożywiśca Kontradykcyā byłā/ a żeby był
oraz Chrystus y odśedł od nās y zostāwał anām/ a prze-
cie tak potrafiāc wto madrosć Boska ymialā/ że y od-
śedł

śedł dla dobra nāszego/ Expedit vobis ut ego vadam. 35
y zostāie postātemu znām pośi swiātām swiāt będzie/
Igo vobiscum sum usq; ad consumationem saeculi,
byłā poty y w tym nie mnieysā contradictia, a żeby by-
ło nie tylko cāle Ciāto Chrystusowe/ toż wlasnie ktore
dla nās nā Krzyżu zāwiśło pod iednā szupla konse-
krowāney Hostey z miesćilo się cyrkumferencyā/ āley
wszystkā nāwet nieograniczoność Boskwā iego/ w ie-
dney się miālā naydrobniewszey partikulce Sakramen-
tālney zātāie/ a przecie znālāstā sposoby nā to niestoncz-
nā madrosć Boska nā wyświādzenie tym rzetelniew-
se w lubionej od Chrystusa Pānā māluckości.

Wzynymsy sobie także Compendium krotkie cā-
tego zyciā Frānciszkā Świętego. Niemogi prawda
Frānciszek Święty iuxta communem naturā legē
wrodzić się tylko mālucim/ ālemogi wrodzić się bez-
stāinnie/ mogli wrodzić się w przystoimym rodzicom swo-
ich domu/ āle je zārāz Bog chciāl przy dziecinśtwie ie-
go spārzyć y mōrālā mālucność/ wysylā Aniolā swo-
iego do Mātki iego przez dñi kilka cięskto się tym szcze-
liwym mōrdusiācy plodem/ ktory przyszedł do do-
mu w postaci peregrina iednego/ y wstāwł podānā
sobie ialmużne/ rzecze do dney osoby/ ktora mu iā byłā
wyniosłā/ powiedźcie pāniew w tym domu/ iż iężeli w-
łzyć chęctym nieznośnym bolom swoim/ y požādānego
prātko oglādāć potomkā/ to żādānā miārā byds iāczey
niemoże/ tylko āż pierwey będzie zāniesionā do
stāiniew/ co gdy wzyniono zārāz się Frānciszek Świe-
ty nā ten swiāt wrodził y przeto nā tymże mieyscu wy-
stāwionā byłā Kāplizkā y wymālowny ten cād/ zos-
tāie tā Kāplizkā y podśis dzień prāwie w pul miāstā
Assystiego pod iurisdykcyā Dycony Nāsych/ y mā-
mu Frānciszek Święty mālucki. Podrāstāiāc Młō-
dzieiāstkiem sporym Frānciszek Święty/ chciāl się też
zārāz iāż wlećiech tāt y w obyziāch przed Pānem
Bogiem

Bogiem nadstawiać/ chciał się dostatkami Oczyszczać
mi przed nim zaskazować/ obowiązuje się obietnicą tą
kora iż nigdy żadnego w bogiego w imię Boże żebrzącego
go odprawić od siebie bez zaimużny nie miał/ i takoby to
wszystkie dostateczki swoje tożyc chcac na usługę Pana
Boga samego/ wielką resolućyą/ wielkie serce przed
Bogiem: Ale postoi Oycze Święty: powiem ci sekret
ieden/ nie takowej Bog usługi potrzebuje po tobie/ nie
Tłierospiania szkodliwoscia/ ale całe ogoloco na
nedza maś się ty popisować Bogu/ nie wielkie tobie
dostatki rozrzucać/ ale drobnych kawałkow/ y subtel-
nych kaskow nazasilenie twoje wygladac ci wiec z raku
miłosierdnych przydzie/ na vzebrany chlebie iako na
iednych od Pana Boga wydzielonych obrotach wysy-
ska kuzba twoja bydz ma/ z gola o żadnych na tym
świecie apparencyach ani pomyslay/ bo taki na cie w
Tłiebie jest postanowiony statut/ że iako vrodzić się
tak żyć y umierać maś małuckim. Takowa wola
swoje obiawił mi sam Chrystus/ Kiedy mu czasu iedno-
go goraco się modlacemu o determinacya stanu swojego
właze się na Krzyżu przybity y rzecze do niego słowa
one z Ewangeliey Świętey/ Qui Vult venire post
me abneget semetipsum, & tollat crucem suam, &
sequatur me, Kto chce pość za mna Francyisku/ tak
mu się zniszczyć y z drobnieć potrzeba/ a żeby się nie tyl-
ko tego wszystkiego co ma y mieć może wyrzekł/ ale żeby
się zaparl nawet y siebie samego/ porozumiewał to Bo-
skie Vpodobanie Ociec Święty/ poszedł zaraz do Al-
fonskiego Biskupa swojego/ y w oczach iego obnażył
się y wyrzucił że wszystkiego/ dziedziczna rodzicow swo-
ich pokinął substancya/ własnego zaparł się O-
ca swojego/ o niczym już wiecey myśleć nie chciał na
świecie tylko iakoby naynedznieyszym zostawł się ma-
dykiem nikomu nie dał na przód w małuckosci.
Dla tego zgromadził już/ y przybrał do siebie
winną nąśladowcow ostrości życia swojego/ y po-
fedył

fedył zniemi do Wikaryiego Chrystusowego Juno-
tencyusza na ten czas trzeciego/ a żeby mu był o iego
sposob życia od Chrystusa samego pokazany/ naywyż-
szę na ziemi władza swia stwierdził/ Kiedy mu Ociec
Święty naznaczał dla Braci iego tytuł Prædicatorum
penitencie, a żeby się byli z wali Káznodzieicami po-
tury/ wyzebrał to y wymodlił na Oycu Świętym a że-
by byli żadnego Bracia iego inzego nigdy sobie nie w-
szarpowali tytułu/ tylko Fratrum Minorum tytułu
Braci Mniejszych. Ordinem suum sub titulo Fra-
trum Minorum instituit, ne Fratres sui de vlllo digni-
tatis gradu contenderent, nec ad temporalem ma-
gnitudinem aspicerent, sed omnibus saluo Dei ho-
nore se subijcerent, takowa w tym Urban Osmi wy-
stumił myśl Oycá Świętego Francyiska w Zakon-
nych Konstytucyach naszych/ dla tego prawi pod tytu-
tem Braci Mniejszych postanowił Francysek Świe-
ty Zakon swoy/ a żeby Bracia iego o żadnych godno-
sciach/ o żadney wielkości doczesney nie zamyslał/ ale
pochoł/ małucko/ umiennie/ osobliwie kiedy grá o chwac-
te Bosta nie idzie z kózym sobie na świecie postepo-
wali. Przyznał się był do tego y sam Francysek S.
ieśze tak że za żywota swojego/ że nie inakszą w tym/ tyl-
ko takowa własnie iego intencya była/ Kiedy czasu pe-
wnego (iako mamy w Kronikach naszych Zakonnych)
z fedył się z Dominikiem Świętym do pałacu Ká-
dynała iednego Oskienkiego/ y porozumiewał z dy-
scia dla wielkiej żarliwosci ku Kosciołowi Bożemu/
czescia też podobno y dla miłosći osobliwej ktora miał
ku tym obciemá Patriarchom Świętym/ a żeby byli
ne inze w Kosciele Bozym bedace Prelatury vdzialac
niezadowolali/ dla podawania wiekszego przy tak wyso-
kich dostoienswach Koscielnych światowym ludzom
przykladu/ porozumiewał to mowi Francysek Świe-
ty lu.

Vide in
Chron. ord.
I. part. Lib.
I. cap. 59.

Constit.
Vrb. titl.

I. part.
Lib. I. c. 47

Reg. S.
Franc. c. 10.

Lib. I. Con-
for. fructu.
82. pagin.
276.

był lubo pojechał trofeję a żeby był pierwszy Dominik
Święty na on dyskurs Kardyński dał swoje respon-
sy/ ale kiedy przyszedł na niego mówić/ powstałszy zaś
raz tak z gorącym duchem rzecze/ dla tego Bracia moi
zowią się Mnieyszymi/ a żeby nigdy nie byli na tym
świecie wielkimi/ y przeto jeśli chcecie żeby pożyteł
znaczny w Kościele Bożym czynili/ trzymajcie ich zawo-
se nisko do proporcye imienia ich/ y chociażby oni są-
mi natracali się y roznieśli sposobami szukać godności
Kościelnych/ nie pozwalajcie na to nigdy/ bo wola Bo-
ża y wola moja takowa/ a żeby zawse byli małuckie-
mi. Dla teyże małuckości nie chciał Franciszek Świ-
ty nazwać przełożonych w Zakonie swoim/ iako zwy-
czajnie ich w Zakonach innych zowią/ Piorami/ Pra-
posiarami/ ale tylko Ministrami y slugami Braci in-
nych Ministri sunt serui omnium Fratrum. Dla tey-
że małuckości wydał był on sam perony list do wszy-
stkich wiernych Chrystusowych po wszystkich świecie
bedacych/ protestując się z tym/ że niczego innego nie
zyczył sobie w tym żywocie/ tylko najniższym zawse sta-
ga y poddanym bydź onych wszystkich/ Se eorum ser-
uum dicens & subditum. Dla teyże małuckości nie
chciał postąpić nigdy na godność Kaptana/ ale tyl-
ko Dyakonom umark. Dla teyże małuckości ięsz-
dobrze za żywota swojego złożył z siebie Generalsti
rząd/ albo Przełożenstwo nad całym Zakonem/ nie-
mu już więcej roztążować nie chcąc/ ale iakoby naya-
podleyfy Brat ieden nayspodleyse y nayliże sam prze-
sie odprawiać usługi. Dla teyże małuckości pisał
przed śmiercią swoją ostatni dla Braci swoich testa-
ment/ y przypominając im stan y wołająca ich do życia
Apostolskiego/ tak się tam sam podrobił y zniżył że się
nawet ani wspominał bydź Zakonodawca y Pátryar-
cha ich/ ani Dycan albo Nayspierwszym Przełożonym
ich/ ani Fundátorem całego Zakonu swojego/ ale się
podpisał tak/ Ja Brat Franciszek Obożuchny y Naya-
mniejszy

mniejszy wasz/ i drugi raz z nowu/ Ja Brat Franciszek
małucki wasz y sluga. Dla teyże małuckości nie chciał
tylko nago w Panny MARYY Anielskiej umierać/ a
mu na pogrzeb iego za obławieniem Bostim/ iedną po-
bożną matroną przezwistie Settesoli sukna była na ży-
bit pogrzebny z Rzymu z sobą do Asyzy przywiozła.
Chociażby tedy żadnego inzego na to nie było znaku/
iako wysoko był Franciszek S. na tym dworze milita-
rym/ w oczach Nayszyjszego Pána swojego wrost/ tedy
dosyć na tym tylko samym iednym mamy/ kiedy go z or-
dynansu Bostiego wteyże baczemy Kondycyey wro-
dzonego/ żyjącego/ umierającego/ w ktorey Kondycyey
od wieków postanowił był Bog Wszechmocny wrodzić
się żyć/ y umierać Jednorodzonemu Synowi swojemu/ w
tey Kondycyey w ktorey nayswiekszych Kochankow/ y naya-
wierniejszych slug swoich/ Slowo Przedwieczne sta-
nowiło na świecie/ ludzkie ciało na się przyiawfy/ w
tey Kondycyey w ktorey się niestonczonych zaslug swo-
ich Chrystus Iezus dorobił/ y nam ie w starcu Ko-
ściola swojego Świętego zostawił/ w Kondycyey mowie
małuckich/ Revelasti ea paruulis. Jesli się to ko-
mu nie zda co ia infernie/ otoż nie samje z tego Fran-
cisek Święty wyswiataczy/ czytam to bowiem o nim in
Augo Libro Conformitatum je kiedy czasu iednego
ięsze na świecie żyjąc zaproszony był od niejakiego
Ugolina Kardyнала na bankiet/ nieposzedł do niego aż
wprzód y ru y owdzie do domow roznych wstąpił chle-
ba kawałka jebrzac/ Ktorego nieco vjebrawfy/ przy-
niósł go do stołu Kardyńskiego z sobą/ czego gdy pos-
trzeżł on Kardyńal/ (z ktorego potym był Gregorius
Nonus) porzał się nieco obruszać/ mówiąc do Fránc-
ciska Świętego/ je było co iść wnie/ y niepowinien mu
był w domu iego wstydu czynić y dyschonoru takiego/ aż
mu na to Ociec Święty/ odpowie wte słowa: Dow-
fem Kardyńale nie mogłem więcej uccić nie tylko sto-
la twoiego/ ale y ciebie samego/ iako tym jem w domu
twoym

Lib. I. fr-
82. pagin.
274.

ktory przyniosł na wstę z sobą chleba takowego / Który
daleko większy Pan niż ty / to jest samże Syn Bożi Je-
dnorodzony iadał / co wysławszy Kardyńal / y rozwa-
żyszy sam co sobie wielce się w duchu wciepiał / y nie mu-
wiecey na to nierzekł. Nie czym innym także w Re-
gule swojej Świętej zachęca Bracia swoich / do żebrá-
nego chleba Ociec Święty Gracjusz / tylko hac sa-
dem paritate, ktorey był do tego pomienionego Kár-
dynála żążył / te rzetelne im napisawszy słowa / Vadant
pro Elemosina confidenter, nec oportet eos vere-
cundari, quia Dominus pro nobis se fecit pauperem
in hoc mundo, iakoby im właśnie chciał rzec / Syno-
wie moi / Bracia moi / zapewne spodziewajcie się tego /
że kiedy wiece ostiatim żebrac od domu do domu szukać
chleba będziecie / od dworu do dworu szukać iakimuzny
u dobrodzieiow / od Pánow do Pánow memoryaly
nosić / y podawać supplik na subleuament po przysię-
żonego wbośwa waszego zechcecie / beda was nie ledá-
iakić potykać disgusty / lekkie poważania u swiata / tak
dalece że miasto dánia iakimuzny Świętey / cci na was
pod czas naymnieyszy niezostawia / wy iednak przez to
nie tracieć konfidency tu opatrności Bożiey / nie
wstydzicie się wragania / przymówek / y despektow za-
dnych / gdyż takowy stan y kondycya wasza / przechodzi
z tej przyczyny kondycya wszystkich Pánow na świecie /
i Jednorodzony Syn Bożi / Pan nad Pány na ten
swiat przyszedł / nie w innym tylko w takimże stanie
chciał przezyc wszystko doczesne życie swoje dla odkupie-
nia naszego.

Allec y w onym gornym tryumfiacym dworze Pá-
na Naywyższego / iakby wysoko wrost Ociec Święty
Gracjusz / po tym samym znać że paruulus, Reuelat-
li ea paruulis. Po szesliwej oney niegdy od Jezusa
wezyniony Elekcyey swojej na Apestopla godność Na-
postolowie Pánscy / napadli czasu iednego natarczywie
na Pána y Mistrza swojego / chcąc to wybadac na nim
ktoryli

ktoryli też z nich przy oney wseczney w Ciebie Koron-
cyey podwyższyć miał zostawać baldakinem / Który
miał wyżej wrość. Accesserunt discipuli ad Iesum
dicentes, quis putas maior est in regno celorum? Matth. 18. 1.
Wysławszy te kwestya Iezus P. weźmie za rękę mło-
depacholatko iedno / y postawiwszy je w szodku wż-
niow swoich / takowa im resoluca dać. Quicumq; er-
go humiliauerit se sicut paruulus iste, hic maior
est in Regno celorum, a iako Syrus czyta / Quicumq;
ergo humiliauerit se sicut paruulus iste, hic maximus
est in Regno celorum. Ktożkolwiek powiada znay-
dzie się takowy / że się tak niższym y małucim stanie iak-
to to małe pachole / ten wroście wysoko / a prawić będzie
naywyższym w Królestwie Niebieskim. Szukałem
tego wymyślnie między różnemi expozytorami / co to
był za młodzieniaszek / na wizerunek albo konterfekt ied-
nen wystawiony od Chrystusa w oczach wżniow iego-
y znalazłem w Ianseniusie że to był Marcialis Święty /
on ktory potym był wżniem Piotra Świętego zostal / y
od niegoż do Grancyey na opowiadanie Ewangeliy S.
Jesłany / Lemowicensow / Tolosanow / y wielu innych dno-
śe do prawdziwey wiary Chrystusowej pozyskal. Dru-
dy zaś mówia (iako wspomina Cornelius a Lapido na
tym miejscu) że to był Marcialis Święty w prawdzi-
ale nie ten o którym wspomina Iansenius; ponieważ ten
był na ten czas był młodzieńcem / dorosłym ale to raczej
był on Marcialis młodzieńczy / o którym Andrzej S. slo-
wa one niegdy wyrzekł do Chrystusa Pána / ktore wspo-
mina Jan Święty / Ecce puer unus, qui habet quin-
que panes ordeaceos & duos pisces, dosyć na tym / że
to był Marcialis, bo s goła nie ledaiakić na to Marcia-
lisa potrzeba / Ktoreby zdołał na sobie te przeciwnie prze-
dykata salwować / a żeby to mógł być oraz y małucim /
oraz y wielkim albo wysokim w Ciebie. Takowym
Marcialisem był Gracjusz Święty / bo iako czytamy
w Kronikach naszych Żakonných / kiedy Brat Rufin nie
iakić

Ioan. 6. 9.

I. part. lib.
Lib. pri. 6.
62

aprymować niemogli wysokości y wielkości Franciszka
S. iako kiedy mu ten tytuł y kondycya przyznał maluc-
kiego/ Reuelasti ea paruulis.

Wroś y teraz wysoko w oczach świata wszystkiego
y Nasz także Słowo Koronowany Pan/ kiedy za sama
cudowna sprawa Boga na Krolewskim posadzony
jest Młocistacie: Dexterā Domini fecit Virtutem, kła-
dy nasz Polski Orzeł gornolotnemi skrzydłami swoiemu
wzbił się tak wysoko/ że aż Młociąc samego pierśiami
swemi dotyka: Przedziwny Cudotwórca Antoni Swia-
ty Taumaturgus Franciszkański/ uczynił nam w tym
Roku nie spodziewany ten cud/ kiedy pod czas Otkrą-
szenia Korybutowskie trzysze iako iedno trophaum Vi-
ctoria podniosł/ te niby niepochybna czyniac nriey O-
czyźnie Naszey otuche/ Ktora kiedyś wielkiemu uczynio-
no Konstantynowi/ In hoc signo Vinctes. Jako in
Archipelago żegluiacym/ z wyłł Germanus swiety pod
czas iawnego niebezpieczeństwa z pewna swoia iasna po-
kazować się gwiazda/ Ktora gdy wyrza seglarze z wśel-
lich burzliwych nawalności morskich/ y z młocbezpieczney
toni zdrowo sobie wypłynąć obiecuia: tak uczynił y Mł-
chał S. periklituiacey Oczyszczenie Naszey/ że nam ta iasna
gwiazde Klienta swoio/ Michała Korybuta Pana Na-
szego Młocistaciego/ przy solemney y tryumfalney Ko-
ronacyey iego/ iako iedne szczęśliwa pokoiu przysięgo Cy-
nozure wkazał/ wytrebuiac nam te z dawna pożądana no-
wine na nowobitey Młocicie Salus populi suprema
lex esto. Wroś tedy mowie wysoko Młocistacie Pan
nasz/ a wierzyć mi iż wroś nie przez co inzego/ tylko także
że przez Młocność swoie/ kiedy mu bowiem Ktożkol-
wiek o wysokości Młocistatu Polskiego namieniał/ al-
bo w madrych y poważnych Censurach natracat/ brat to
sobie za poufale z dobrego affektu pochodzace żarty/ aż
kiedy żarty te Przedwieczna Prawda w samey istociey
rzeczy werifikowała/ obaczyć się w tak przedziwnych a na-
głych dziełach Bostich nie mogac/ rzewliwemi te wyso-
kość swo

kość swoie oblewać poczatkami: Wproś je mu Wielki
ardzo w Młocności swoiey Oczu Swiety Francis-
tu/ wśat on też ciebie zna za osobliwego Patrona
woiego/ wproś mu mowie dnia dzisieyszego te także w
Pana Boga/ ażeby yteraz natat wysokim posadzony
bronie/ umiał się zawse kochać w młocności/ aże-
by żarliwie przy wierze Swiety stawaiać/ swawie
Bosciela Bolego immunitates broniac/ szczerze ży-
gliwych sobie poddanych kochać/ wroś wyso-
ko y w Ciebie/ y między onemi/ Ktorych wiec
wabić do siebie Stworca Wśechmocny
bedzie Si quis est paruulus Veniat ad
me, wielkisto policzony zostawał.

Prou. 8. 3.

A M E N.

AD M. D. G. B. M.
ET S. P. FRANCISCI
Honorem.

